

Гръцката(ите) идентичност(и) през погледа на Никос Казандзакис и Хенри Милър

Романът на Никос Казандзакис „Алексис Зорбас“ става световен бестселър след филмирането му от Михалис Какоянис („Зорба гъркът“). Следват романите „Христос отново разпнат“, „Свобода или смърт“, „Последното изкушени“, „Рапорт пред Ел Греко“, които стават световно известни. Въпреки това писателят не се самоопределя като романист, за него тези произведения са нещо, с което се е захванал между другото. Той вижда себе си като всеобхватен мислител, философ и търсещ човек. Идеологията и творчеството на Казандзакис трудно могат да бъдат сложени в определени рамки.

В своето творчество Н. Казандзакис не откъсва съвременната гръцка идентичност от класическото минало и приема едно по-разпространено, популярно и близко възприятие за идентичност, тази на ромей, думата, с която гърците се самоопределят през византийските и османски векове.

Н. Казандзакис определя гръцката идентичност по следния начин: „Какъв дяволски сой сме... Няма да загинем!... От колко хиляди години вече живее Гърция? Безсмъртна е тя“. Споделайки идеята, че сънародниците му са преки наследници на Древна Елада и могъщата Византийски империя, той искрено се прекланя пред духовната сила на своя народ. „Ако гръцката нация е оцеляла до ден днешен, ако е останала жива въпреки толкова врагове – външни и вътрешни, особено вътрешни, - след толкова столетия злочестини, робство и глад, тя дължи това на разума, но го дължи и на чудото – на неутолимата искра, която гори в гърдите на Гърция... На чудесата дължи тя живота си“.

Като отличен познавач на своя народ Н. Казандзакис умело поставя всеки герой на мястото му, в съответното време и при съответната историческа обстановка. Например в „Капитан Михалис“ не избира случайно своя главен герой, а по-скоро визира свой близък от предходно поколение, когото добре познава.

Животът на героите на Н. Казандзакис минава край шарената черга, изтъкана от различни етноси и религии, до болка позната на гръцката история. Критяните на капитан Михалис - герой от едноименния роман на Н. Казандзакис - не познават какво е единство, освен на бойното поле, а животът им придобива смисъл единствено във войната с „другите“, олицетворяващи „Голямото източно царство“. Интересното е, че героите на писателя предпочитат да се реализират именно в безмилостния сблъсък с „другия“, в който смъртта на „другия“ е свобода за „своя“.